

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย

The Effects of Project-Based Learning Experience Provision on Media Literacy Skills for Young Children

พนิตนาฏ เพชรสวัสดิ์* และ ชลาธิป สมาหิโต**

นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัเกษตรศาสตร์**

Panitnart Petchsawat *and Chalutip Samahito**

Graduate Student of Master Degree Program in Early Childhood Education

Faculty of Education, Kasetsart University*

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Kasetsart University**

Corresponding author E-mail: panitnart.p@ku.ac.th

(Received: June 27, 2022; Revised: July 24 2022; Accepted: July 27, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา จำนวน 23 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือการวิจัย คือ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 24 แผน แบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เด็กสามารถบอกเนื้อหาของสื่อและแหล่งข้อมูลของสื่อ สามารถบอกและแยกแยะเนื้อหาสาระที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างเป็นเหตุและผลได้ดีขึ้น เด็กสามารถเข้าใจภาษา อธิบายความหมายของข้อมูลในสื่อ ตัดสินและบอกความน่าเชื่อถือของเนื้อหาจากสื่อได้ดีขึ้น และยังสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ มาออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้นด้วย

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย, โครงงานเป็นฐาน, ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

Abstract

The purposes of this study were to study the effects of project-based learning experience provision on media literacy skills for young children. The target group was children, 5–6 years old, who were studying in K3 of 2021 at Ramkhamhaeng University Demonstration School (Bangna Campus), Bangkok. It consisted of 23 young people who were recruited by cluster sampling. The instruments included 24 project-based learning lesson plans, an assessment form for media literacy skills, and a behavioral observation form. The obtained data were analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that young children who received project-based learning experiences had higher mean post-test scores of media literacy skills than the pre-test ones. After the learning experience arrangement, the children were able to identify the content of media and the source of media. In addition, they were able to distinguish facts from opinions in a rational and effective manner, understand the language and explain the meaning of information in the media, judge and tell the credibility of media content better. Finally, they could better use various information to design and create their own designs for their own work and others.

Keywords: Young Children, Project-Based Learning, Media Literacy Skills

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการของเทคโนโลยี สื่อดิจิทัลและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าและทันสมัยมากขึ้น สิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยได้มีเทคโนโลยีและสื่อรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาอย่างแพร่หลาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อมนุษย์เราและเยาวชนที่ถือว่าเป็นบุคคลที่จะเป็นกำลังหลักสำคัญในการดำรงชีวิตและมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอยู่ของประเทศชาติในอนาคต และจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสื่อที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ส่งผลต่อความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมและการดำรงชีวิตประจำวันของทุกคน โดยบุคคลแต่ละคนจะมีรูปแบบหรือวิธีการในการรับรู้ข้อมูล การทำความเข้าใจและการเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ โดยการสื่อสารผ่านเครื่องมือสื่อสารเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากอดีตที่การติดต่อสื่อสารต้องใช้คนหรือสัตว์หรือยานพาหนะในการส่งข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งปัจจุบันมีการส่งและรับข้อมูลข่าวสารที่เด็กสามารถสืบค้นข้อมูลได้โดยง่าย เด็กได้ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีตั้งแต่ยังเล็ก หรือในสถานศึกษาได้จัดให้มีวิชาคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล เพื่อทำความรู้จักกับเครื่องมือเทคโนโลยีที่ใกล้ตัวและได้เห็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งเทคโนโลยีมีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อการใช้งานในยุคปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์ในการเล่นเพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นเป็นตอน หรือการใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบหรือวาดรูปในโปรแกรมที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างง่ายตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก อีกทั้งยังสามารถใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการจะรู้ทั้งเรื่องในอดีตและปัจจุบัน โดยเทคโนโลยีได้ให้ความบันเทิง ความเพลิดเพลิน ความสนุกและทำให้เป็นคนที่มีบุคลิก กระตือรือร้นในการค้นหาสิ่งต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในข้อมูลที่มีอยู่ในโลกออนไลน์มีทั้งข้อมูลที่เป็นจริงและข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งการที่จะทราบได้ว่าข้อมูลใดน่าเชื่อถือต้องอาศัยข้อมูลหรือปัจจัยอื่น ๆ ในการสนับสนุนข้อมูลเหล่านั้น เช่น ข้อมูลที่ถูกนำเสนอด้วยหน่วยงานของกระทรวงที่มีตราสัญลักษณ์บ่งบอกถึงแหล่งที่มาที่ชัดเจน หรือข้อมูลจากบุคคลที่ประกอบอาชีพเฉพาะทางและให้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ ดังนั้นสิ่งที่เทคโนโลยีได้ให้กับมนุษย์นั้น ไม่เพียงแต่ความสะดวกสบายหรือความรวดเร็วในการสืบค้นหรือค้นหาข้อมูล ซึ่งข้อมูลบางอย่างยังเป็นข้อมูลลวงให้กับคนที่ไม่ได้ไตร่ตรองหรือพิจารณาอย่างถี่ถ้วนหลงเชื่อกับข้อมูลเหล่านั้นได้ และอาจทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดในการใช้ชีวิต โดยการที่เชื่อข้อมูลที่เป็นเท็จโดยไม่ตรวจสอบอย่างละเอียดและถี่ถ้วน

จากข้อมูลดังกล่าวทักษะที่สำคัญที่มนุษย์ควรตระหนักถึงในโลกยุคปัจจุบัน ครอบคลุมการมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ซึ่งทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นความสามารถในการบอกและระบุสื่อประเภทต่าง ๆ สามารถทำความเข้าใจในข้อความ เนื้อหา ภาษา ท่าทาง ที่สื่อเหล่านั้นกำลังสื่อสารมาที่ผู้รับสื่อ ทำให้เกิดความเข้าใจเหตุผลในการออกแบบสื่อ โดยได้ยิน ได้ฟัง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เมื่อมนุษย์รับรู้ เข้าใจ รู้สึก และซึมซับในเนื้อหา ถือว่าสื่อที่ถูกผลิตนั้นได้บรรลุ

วัตถุประสงค์ในการสร้างสิ่งนั้นเป็นที่เรียบร้อย ซึ่งหากการรับรู้และเข้าใจเหตุผลของสื่อ ถือว่าเป็นพื้นฐานของการรู้เท่าทันสื่อ ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย โดยต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว โรงเรียน คุณครู หน่วยงานราชการ เครือข่ายภาคประชาสังคม ผู้ให้บริการสื่อดิจิทัลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการตระหนักถึงการใช้อย่างสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม ไม่ตกเป็นเหยื่อของการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่อไป (พิริวิทย์ คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ, 2563)

ดังนั้นจะเห็นว่าทักษะการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่ควรจะได้รับพัฒนาตั้งแต่เด็กในระดับปฐมวัย โดยผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ให้เด็กได้มีเหตุผลในการคิดพิจารณาเนื้อหาของสื่อ สามารถใช้สื่อให้มีความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่น (พิริวิทย์ คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ, 2563) ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ของเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรปลูกฝังให้เด็กสามารถเข้าถึงสื่ออย่างมีลำดับขั้นตอน มีการคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากสื่อ รวมถึงให้ความรู้กับเด็กในการป้องกันตนเองจากภัยออนไลน์ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2562)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา เป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กได้เรียนรู้ ค้นคว้า สืบค้นข้อมูลต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้น ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก ๆ รูปแบบการเรียนรู้ไม่ได้มีอยู่แค่ในห้องเรียน เด็กได้มีการปรับตัวในสถานะที่ไม่ปกติ โดยเด็กได้ใกล้ชิดกับสื่อและเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งการใช้เทคโนโลยีของเด็ก ควรมีระยะเวลาในการใช้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก การที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้นตั้งแต่ยังเล็ก ทำให้มองเห็นทั้งโอกาสที่จะพัฒนาเด็กให้เรียนรู้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย แสวงหาความรู้ที่ได้มาจากหลากหลายรูปแบบ ผู้ใกล้ชิดเด็กล้วนต้องใช้เวลาในการศึกษา แนะนำ และสร้างข้อตกลงในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้กับเด็กด้วยเช่นกัน เด็กจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสภาพความเป็นจริงและสามารถนำสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีร่วมหาข้อมูลหรือประกอบการเรียนรู้โดยการเป็นส่วนหนึ่งเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในเด็กอย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างลุ่มลึกผ่านการสืบเสาะหาความรู้ การลงมือปฏิบัติ การทำงานร่วมกัน โดยเด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกเรื่องที่เด็กสนใจพร้อมการบอกเหตุผลของเรื่องนั้นที่ตนเลือก ซึ่ง ชลาธิป สมมติโต (2562) ได้นำเสนอวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยว่ามีลำดับขั้นตอนเป็นระยะทั้งหมด 4 ระยะ โดยเริ่มจากระยะที่ 1 เป็นระยะการกำหนดหัวข้อ ระยะที่ 2 การวางกรอบการค้นคว้า ระยะที่ 3 การสำรวจตรวจสอบและบันทึกข้อมูล และระยะที่ 4 การสรุปผลโครงงาน

ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่ออย่างเป็นขั้นตอนและมีระยะของความสนใจที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก ซึ่งเด็กสามารถเข้าใจเทคโนโลยีที่เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ โดยเด็กสามารถบอกแหล่งข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาสาระของสื่ออย่างเป็นเหตุเป็นผล เข้าใจและบอกในเนื้อหาสาระของสื่อ สามารถตัดสินใจและบอกได้ว่าสื่อนั้นเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น อีกทั้งยังใช้สื่อในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสมกับวัยของตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นแนวทางการสอนของครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็กในการใช้พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยรับรู้และมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับเด็กปฐมวัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 75 คน จาก 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เลือกมา 1 ห้อง จำนวน 23 คน

3.2 ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย โดยดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ครึ่งละ 60 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

3.4 เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยดังนี้

3.4.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning)

3.4.1.2 ศึกษาหาข้อมูล ข่าวสาร โฆษณา หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย

3.4.1.3 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.4.1.4 สร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน

3.4.1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจำนวน 24 แผน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจพิจารณา หาความสอดคล้องของจุดประสงค์และเนื้อหา (IOC) และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ในแผนการจัดประสบการณ์ควรเพิ่มกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือทำมากกว่าการสนทนา เพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาและความท้าทายของการทำงานให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และหาจุดเชื่อมโยง ไตรระดับกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย

3.4.2 แบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลในการสร้างแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยดังนี้

3.4.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาและใช้ประกอบการสร้างแบบประเมิน

3.4.2.2 สร้างแบบประเมินความรู้ความเข้าใจ ซึ่งประกอบไปด้วยแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) มีจำนวน 9 ข้อ แบ่งเป็นทั้งหมด 2 ชุด ซึ่งแต่ละข้อจะมีการใช้รูปภาพและของจริงให้เด็กได้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก และเชิงปฏิบัติการในการออกแบบ 1 ข้อ โดยมีจำนวนข้อที่ประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการเข้าถึงสื่อมี 2 ข้อ ด้านการวิเคราะห์สื่อมี 2 ข้อ ด้านการเข้าใจสื่อมี 2 ข้อ ด้านการประเมินค่าสื่อมี 2 ข้อและด้านการสร้างสรรค์สื่อมี 1 ข้อ

3.4.2.3 สร้างคู่มือคำแนะนำประกอบการใช้แบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบไปด้วยการตรวจให้คะแนน วิธีการดำเนินการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน

3.4.2.4 นำแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม โดยได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะว่า ข้อคำตอบเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ควรปรับข้อคำตอบให้มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อพิจารณาการตัดสินใจในการให้เหตุผล และเปรียบเทียบว่าข้อคำตอบใดมีเหตุผลและมีความน่าเชื่อถือกว่ากัน ควรปรับข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนด อีกทั้งการใช้รูปภาพในข้อคำตอบควรปรับให้เห็นชัดเจนและไม่คลุมเครือในข้อคำตอบ และควรใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยให้มากขึ้น จากนั้นนำเครื่องมือไป Tryout ก่อนไปเก็บข้อมูล เพื่อดูโครงสร้างทางภาษา ความเหมาะสมของภาษา

3.4.3 แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการบันทึกแบบไม่มีโครงสร้างที่บรรยายพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัย ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสื่อ ด้านการวิเคราะห์สื่อ ด้านการเข้าใจสื่อ ด้านการประเมินค่าสื่อและด้านการสร้างสรรค์สื่อในระหว่างที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยเป็นภาพรวมอย่างกว้าง เครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูล เช่น เทปบันทึกเสียง MP3 เป็นต้น

3.4.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสังเกตทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาในขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลองเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3.5.2 ทำการสังเกตและบันทึกทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยในแบบสังเกตการณ์มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ขณะดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานใช้ระยะเวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3.5.3 ดำเนินการทดลองครบ 8 สัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตการณ์มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 หาค่าสถิติทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำการทดลอง โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การคำนวณในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (n = 23)

การจัดประสบการณ์	n	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนการจัดประสบการณ์	23	5.13	1.01
หลังการจัดประสบการณ์	23	8.91	0.79

จากตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลังการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 8.91$, S.D. = 0.79) สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 5.13$, S.D. = 1.01) สรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ตารางที่ 2 คะแนนทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	ก่อนการจัดประสบการณ์ n = 23		หลังการจัดประสบการณ์ n = 23	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการเข้าถึงสื่อ	0.52	0.51	1.70	0.47
2. ด้านการวิเคราะห์สื่อ	1.35	0.49	2.00	0.00
3. ด้านการเข้าใจสื่อ	1.04	0.47	1.87	0.34
4. ด้านการประเมินค่าสื่อ	1.13	0.34	2.00	0.00
5. ด้านการสร้างสรรคสื่อ	1.13	0.34	1.52	0.51
ผลรวม	5.35	2.15	9.09	1.32

จากตารางที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานรายด้านคือก่อนการจัดประสบการณ์ โดยพบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์ เด็กมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์สื่อ ด้านการประเมินค่าสื่อ ด้านการสร้างสรรคสื่อ ด้านการเข้าใจสื่อและด้านการเข้าถึงสื่อ และหลังการจัดประสบการณ์ เด็กมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์สื่อ ด้านการประเมินค่าสื่อ ด้านการเข้าใจสื่อ ด้านการเข้าถึงสื่อและด้านการสร้างสรรคสื่อ และด้านที่เด็กพัฒนาเพิ่มมากขึ้นมากที่สุดคือด้านการเข้าถึงสื่อ น้อยที่สุดคือด้านการสร้างสรรคสื่อ

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผล

5.1.1 ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า การจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยทักษะการรู้เท่าทันสื่อและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนทดลอง ($\bar{X} = 5.13$, $S.D. = 1.01$) และทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลังทดลอง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 8.91$, $S.D. = 0.79$)

5.1.2 เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการรู้เท่าทันสื่อรายด้านก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังนี้ ด้านการเข้าถึงสื่อ ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 0.52$, $S.D. = 0.51$) และหลังการทดลอง ($\bar{X} = 1.7$, $S.D. = 0.47$) ด้านการวิเคราะห์สื่อก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.35$, $S.D. = 0.49$) และหลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.00$, $S.D. = 0.00$) ด้านการเข้าใจสื่อก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.04$, $S.D. = 0.47$) และหลังการทดลอง ($\bar{X} = 1.87$, $S.D. = 0.34$) ด้านการประเมินค่าสื่อก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.13$, $S.D. = 0.34$) และหลังการทดลอง ($\bar{X} = 2.00$, $S.D. = 0.00$) ด้านการสร้างสรรค์สื่อก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.13$, $S.D. = 0.34$) และหลังการทดลอง ($\bar{X} = 1.52$, $S.D. = 0.51$)

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทักษะการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเข้าถึงสื่อ ด้านการวิเคราะห์สื่อ ด้านการเข้าใจสื่อ ด้านการประเมินค่าสื่อ และด้านการสร้างสรรค์สื่อเพิ่มสูงขึ้น เด็กสามารถบอกและแยกแยะเนื้อหาสาระที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างเป็นเหตุและผลได้ดีขึ้น เด็กสามารถเข้าใจภาษาและอธิบายความหมายของข้อมูลที่ปรากฏในสื่อได้ดีขึ้น สามารถตัดสินใจและบอกความน่าเชื่อถือของเนื้อหาจากสื่อได้ดีขึ้น และสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นได้ดีขึ้น จึงถือได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมร่วมกัน และสามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจากการบันทึกพฤติกรรมเด็กได้แสดงออกโดยสรุปเป็นภาพรวมดังนี้

ผลการวิจัยช่วงสัปดาห์ที่สองและสามของการได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในด้านการเข้าถึงสื่อ เด็กส่วนใหญ่สามารถบอกเนื้อหาสาระของข่าวที่ดูได้ บางคนสามารถตอบคำถามได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร แต่ในช่วงสัปดาห์แรก เมื่อคุณครูถามถึงแหล่งที่มาของข่าวที่ได้รับชม เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบได้ว่า ข่าวนั้นมาจากไหน เด็กบางคนตอบว่า มาจาก iPad มาจากโทรทัศน์ ซึ่งสิ่งที่เด็กได้ตอบเป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น สังเกตได้ว่าเด็กยังไม่เข้าใจคำว่าแหล่งข้อมูลหรือแหล่งที่มา จากนั้นครูจึงได้อธิบายให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจแหล่งที่มาของข่าว และเปิดวิดีโอให้เด็กดูอีกรอบผ่านแอปพลิเคชัน และค้นหาไปที่ช่อง โดยให้เด็กได้สังเกตสัญลักษณ์ของวิดีโอออนไลน์ที่ปรากฏและช่องข่าว อีกทั้งครูได้อธิบายว่าสัญลักษณ์และแหล่งข่าวที่เด็ก ๆ เห็นมีที่มาและความหมายอย่างไร ด้านการวิเคราะห์สื่อ เด็กส่วนใหญ่สามารถบอกเนื้อหาสาระของข่าวได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามได้และบอกว่าข้อมูลจากข่าวเป็นข้อเท็จจริง บางคนไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น จากคำพูดของเด็กแสดงให้เห็นว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมจากการดูข่าวและประสบการณ์จริงที่ได้ดูและสัมผัสจากข่าวและเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ และในด้านการประเมินค่าสื่อ เด็กส่วนใหญ่สามารถตัดสินใจและบอกความน่าเชื่อถือของเนื้อหาสาระพร้อมให้เหตุผลว่าข่าวที่ได้ดูมีความน่าเชื่อถือ เพราะเด็กได้รับข้อมูลจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นแพทย์หรือองค์กร แต่มีเด็กบางคนที่ไม่พร้อมตัดสินใจว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ผ่านการคิดไตร่ตรองและคิดวิเคราะห์และทำความเข้าใจกับข้อมูลดังกล่าว

เด็กได้รับจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เด็กเริ่มพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพิ่มขึ้น โดยการจัดประสบการณ์จะมีระยะของโครงงานในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งตรงกับระยะที่ 2 ในการวางกรอบ แนวการสำรวจตรวจสอบ ให้เป็นไปตามแผนอย่างมีระบบและมีขั้นตอนทำให้เด็กสามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนที่ได้วาง เอาไว้อย่างครบถ้วนและมีเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และระยะที่ 3 สำรวจตรวจสอบ และบันทึกข้อมูล เด็กได้มีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลที่พบจากการสำรวจตรวจสอบ เด็กสามารถเข้าถึงสื่อจากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ ทั้งแบบออนไลน์และแบบสื่อสิ่งพิมพ์ทุกรูปแบบ เด็กเกิดความสามารถในการเข้าใจสื่อ โดยส่วนใหญ่เด็กสามารถบอก เนื้อหาสาระของสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและถามคำถามในการกระตุ้นการเรียนรู้ เมื่อเด็กได้ดู ฟัง สัมผัสสื่อต่าง ๆ ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในทุก ๆ วันซึ่งทำให้เด็กเกิดด้านการวิเคราะห์สื่อ เด็กส่วนใหญ่บอก ได้ว่า เนื้อหาสาระที่ได้รับฟังเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นโดยเด็กผ่านการคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุและผล อยู่เสมอ เมื่อเด็กสามารถแสดงออกถึงทักษะดังกล่าวในด้านสุดท้ายของการเรียนรู้จะทำให้เด็กเกิด ทักษะในการสร้างสรรค์สื่อ เด็กได้นำเสนอ ออกแบบ สิ่งที่เด็กต้องการจะถ่ายทอดเป็นเรื่องราว ข้อมูลอาจจะร่วมกันทำแผนผังความรู้ หรือการสรุปสิ่งที่ได้ เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ซึ่งอยู่ในระยะที่ 4 สรุปผลและนำเสนอโครงงาน เด็กร่วมกัน สรุปสิ่งที่เรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นโครงงาน นำเสนอผลงานที่มีร่องรอยการเรียนรู้ โดยครูได้ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เด็ก ได้แสดงความคิดเห็น ใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร โดยครูเลือกใช้ผังความรู้ (Bubble Map) เพราะเป็นผังพองเดียว ที่ไม่จำกัดข้อมูลที่เด็กต้องการจะรู้ อีกทั้งข้อมูลที่นำมาใส่ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้ที่มาศึกษา

ดังนั้น เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ประกอบไปด้วย การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การเข้าใจสื่อ การประเมิน ค่าสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน กล่าวคือ การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สามารถทำให้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยพัฒนาขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในระยะที่เด็ก ได้ลงมือกระทำ เด็กมักจะพบปัญหาที่ไม่คาดคิดเสมอ เด็กจึงจะได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงาน ร่วมกัน การจัดการความขัดแย้งหรือการจัดการอารมณ์ของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการทำงานภายใต้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ทักษะในการทำงานที่มีความหลากหลายของสมาชิกในกลุ่ม ตนเอง ทักษะในการบันทึกผลงาน ทักษะในคิดหาเหตุและผล และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับเพื่อน และการที่เด็กได้ลงมือ กระทำ จะช่วยฝึกให้เด็กเกิดการคิดไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ ที่รับรู้ผ่านประสาทสัมผัสได้อย่างมีเหตุและผลและเกิดทักษะการรู้ เท่าทันสื่อได้มากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับ Malik (2008) นักการศึกษาด้านสื่อได้กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถ ของบุคคลในการตระหนักว่าสื่อที่ได้รับ ส่งผลกับตนเองและผู้อื่นอย่างไร เด็กสามารถที่จะพิจารณาและไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ ที่จะเชื่อข้อมูลหรือเนื้อหาจากสื่อที่ได้รับรู้ โดยการเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกคน ซึ่งเด็ก สามารถเรียนรู้ เชื่อมโยงทักษะนี้ผ่านการดำรงชีวิตประจำวันได้อยู่เสมอ

การจัดประสบการณ์โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการที่คำนึงถึงเด็ก เป็นสำคัญ โดยให้เด็กเลือกเรื่องศึกษาในเรื่องที่ตนสนใจ ซึ่งครูได้จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ เน้นเรียนรู้ ผ่านการลงมือกระทำในทุกขั้นตอนของการทำกิจกรรม เน้นการทำงานช่วยเหลือมากกว่าการแข่งขัน เด็กได้เสนอความคิดเห็น เสนอกระบวนการการแก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้น เพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีลักษณะการเรียนรู้โดยครูกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและนำสิ่งที่สนใจ มากค้นหาข้อมูล ความรู้ เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เพราะเด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ผ่านกระบวนการ การทำงานเป็นกลุ่ม นำไปสู่การสรุปข้อมูลที่ทำได้ทำกิจกรรมและนำเสนอผลงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเด็กจะเกิดปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคมร่วมกับเพื่อน รักที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เกิดเป็นอุปนิสัยในการรักที่จะเรียนรู้และไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในชีวิต เพราะเด็กได้ร่วมคิดร่วมลงมือปฏิบัติกับเพื่อนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรม ลักษณะนิสัยและสภาพแวดล้อมจากตัวบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่พบเจอ ทำให้มีบุคลิกในการกล้าถาม กล้าพูด การแสดงออกในสิ่งที่ตนสงสัย และทำให้เรื่องที่กำลังเรียนรู้มีประเด็นใหม่ ๆ ที่น่าสนใจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินกิจกรรม ให้ทุกคนได้ร่วมหาคำตอบกันอีกครั้ง

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดประสบการณ์ที่ทำให้เด็กมีทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งหลังจากการจัดการเรียนรู้เป็นประจำทำให้เด็กได้รับการกระตุ้นความคิดจากการเรียนรู้และได้พัฒนาองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้านพร้อมกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ พีรวิชัย คำเจริญ และ วีรพงษ์ พลนิกรกิจ (2563) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีและสื่อได้เข้ามามีอิทธิพลกับเด็กและเยาวชนในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก โดยผู้ใกล้ชิดและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อที่จะช่วยให้เด็กได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างมีประโยชน์ สร้างสรรค์ ปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่นของโลกในยุคปัจจุบัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่ตนเองสนใจอย่างลุ่มลึก เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการลงมือทำและเรียนรู้สื่อที่เป็นของจริง ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กปฐมวัย ควรได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความสนใจและเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่จะช่วยให้เด็กเกิดการจดจำ เข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดคุณลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6.1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ควรดำเนินการที่คำนึงถึงความช่วงของความสนใจของเด็กเป็นหลัก ซึ่งแต่ละเรื่องที่ได้นำมาให้เด็กได้เรียนรู้สามารถปรับตามเวลา ความสนใจและยืดหยุ่นอยู่เสมอ

6.1.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรให้เด็กมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกในการเลือกหัวข้อที่เด็กสนใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังต้องเสริมแรงทางบวกในการกล่าวชื่นชม ให้รางวัล หรือการสัมผัสโอบกอด เมื่อเด็กแสดงความสามารถหรือศักยภาพของตนเองออกมา เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและเกิดความมั่นใจในตนเองต่อการทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3/1 โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเด็กปฐมวัยในพื้นที่อื่น ๆ ที่หลากหลาย จึงจะสามารถได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.2.2 ควรมีการศึกษาลงของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดยืดหยุ่น ทักษะการคิดริเริ่ม ทักษะการคิดแก้ปัญหา ของเด็กปฐมวัย

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชลธิป สมาหิโต. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(1), 113-129.
- พีรวิทย์ คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2563). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัล และทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 8(1), 54-66.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2562). *คู่มือรู้เท่าทันสื่อออนไลน์และเฝ้าระวังสื่อไม่ปลอดภัยต่อเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: เฟสท์ ออฟ เซท (1993).
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Malik, S. (2008). *Media Literacy and its Importance*. Retrieved from: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/pakistan/06542.pdf>